

Brazylia, (poszukiwania - 2) – Emigranci z pow. łukowskiego – (Podsumowanie, 5/31/2021)

http://www.wajszczuk.pl/polski/drzewo/tekst/poszukiwania_brazylia.htm;

<http://wajszczuk.pl/english/wspolpracownicy.htm>

<http://www.polonicus.com.br/pl/początek/>

<http://www.wajszczuk.pl/polski/drzewo/podlasie.htm>

1/ Podczas spotkania w 2002 r. w Łukowie ze ś.p. **Zygmunt (0642) Wajszczukiem**, w związku z budową Drzewa Genealogicznego Rodziny Wajszczuków, podczas rozmowy wspomniął on, że kiedyś słyszał od kogoś o jakimś Wajszczuku zamieszkałym uprzednio w okolicy, który dawno temu wyemigrował do Brazylii. Początkowo utrzymywał on podobno kontakt ze swoją rodziną, ale wojna (która, nie bardzo było wiadomo?) przerwała te kontakty, a później słuch o nim zaginął.

- http://www.wajszczuk.pl/spotkania/warszawa_podlasie_2002.htm
- http://www.wajszczuk.pl/spotkania/lukow_biala_2002.htm

Zygmunt Wajszczuk - <http://www.wajszczuk.pl/polski/drzewo/609stanislaw.htm#0642> ur. w 1933 r. w Malcanowie - http://www.wajszczuk.pl/polski/drzewo/podlasie_lukow.htm,

(Linia Podlasie-h - ta linia Rodziny pochodzi z Trzebieszowa i później występuje też w → par. Ulan → Żyłki → Domaszewnica → Malcanow),

Zafascynowani tą wiadomością rozpoczęliśmy poszukiwania, (głównie w archiwach, gdyż żaden z żyjących i napotkanych członków rodziny nic nie wiedział na ten temat), przy pomocy naszego starego znajomego i przyjaciela w Warszawie – **Władysława Sobckiego**. Poniżej jest przedstawiona pokrótce historia tych poszukiwań.

2/ Później, w czasie wizyty w Aleksandrowie w 2008 r., (materiały do filmu "Wajszczukowie #2) - <http://www.wajszczuk.pl/polski/spotkania/2008/index.htm> - **Karol Wajszczuk (0564)**, urodzony w **1964r.** w Sepopolu, zam. w Aleksandrowie, wspomniął o bracie swojego dziadka – Bronisławie (**1784**). Po późniejszym sprawdzeniu na Drzewie okazało się, że nie było go w naszej ewidencji!

(Linia – Podlasie-f - http://www.wajszczuk.pl/polski/drzewo/podlasie_f.htm) -

W rozmowie telefonicznej z Karolem 8.I.2009, Paweł Stefaniuk (webmaster) dowiedział się, że "**Bronisław to starszy brat jego dziadka - Aleksandra (0551)**. - z pierwszego małżeństwa Franciszka (0550) w **Rzymkach, par. Ulan** z Anna Alaburda. **Los jego jest nieznan**. Nie wiemy, gdzie jest pochowany, czy miał żonę itd. Mówił, że możliwe, że został pochowany w Ulanie".

Uwaga 1. - **Nie znaleziono Bronisława** w księgach parafialnych Par. Ulan z lat 1812 - 1903 w czasie ich przeglądu w Archiwum Państwowym w Lublinie. Być może występuje w późniejszych latach?"

Uwaga 2. W tej linii rodziny występowała również okresowo odmiana nazwiska - "**WASZCZUK**".

Franciszek **Waszczuk** (0550, ur. 1860?, Rzymy-Rzymki) → Aleksander **Waszczuk** (0551, ur.1897, Rzymy-Rzymki) → Antoni **Wajszczuk** (0554, ur. 1935, Dminin) → Karol **Wajszczuk** (0564, ur. 1964, Aleksandrow).

Uprzednie poszukiwania archiwalne wykazały, że odmiana nazwiska **WASZCZUK** występowała (ale tylko okresowo) w tych okolicach, w liniach i gałęziach rodziny **Wajszczuków**. W zaborze rosyjskim, występowała ona zwłaszcza w jego części dalej ku wschodowi i bliżej rzeki Bug – w aktach spisanych w tym języku, prawdopodobnie w wyniku niedokładności pisarzy lub tłumaczy, zwłaszcza, że rodzime nazwisko **WASZCZUK** występowało około 10-krotnie częściej niż **Wajszczuk**. Wydaje się, że są to dwa odrębne nazwiska - Wajszczukowie należeli do parafii katolickich, a oryginalni, „prawdziwi” Waszczukowie należeli do parafii prawosławnych lub po-unickich.

Wajszczuk w Brazylii

Podsumowanie poszukiwań za okres - 5.VIII.2010 – 8.VII.2017 (W. Sobeki)

8.V.2008 - nic nie znaleziono w Archiwum w Radzynie Podlaskim, ani na KUL'u.

Informacja z książki E. Kołodzieja, „Emigracja z ziem polskich ...” – w Oddziale Łukowskim Archiwum Państwowego, pod *sygnaturami 417, 418-423 i 482* znajdują się m.in. podania o paszporty, zestawienia imienne, korespondencja dot. emigracji w latach 1866-1917.

2.VII.2008 - Dokumenty emigracyjne z lat 1866-1917 były poprzednio w Arch. w Łukowie, ale zostały przekazane do innego Archiwum: w Siedlcach lub w Radzynie Podl. (uprzednio tu ich nie znaleziono!).

9.VII.2008 - Arch. w Siedlcach – przejęli zbiory z Łukowa, ale żądają bliższych informacji („sygnatury wymagają dopracowania, imię emigranta Wajszczuka, roku wyjazdu, powiatu i gminy zamieszkania przed wyjazdem do Brazylii”). **Tych informacji właśnie szukamy!**

27.VII.2010 – natrafiono w Internecie na sprawozdanie ks. Zdzisława Malczewskiego TChr, Rektora Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii z uroczystości rozpoczęcia przygotowań do obchodów 100-lecia polskiej parafii w miejscowości **Santana** w Stanie Parana. Pierwsi osadnicy przybyli tam z Polski w **lipcu 1911 roku**.i zamieszkali w osiedlu **Cruz Machado** – obecnie **Santana**, w okolicy **Kurytyby**. **Pochodzili oni głównie z okolic Siedlec, Lublina, Chełma i Białegostoku**. W kolonii osiedliło się ok. 861 polskich rodzin. Wśród 9600 osiedleńców było 5500 Polaków.
<http://www.polonicus.com.br/pl/poczatek/>

Obecnie (2010) znajduje się w Santana doktorantka z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, **p. Kinga Orzeł**, prowadząca badania nad tamtejszą Polonią wraz z proboszczem **par. Santana**, ks. Mirosławem Stępieniem TChr. E-mail został wysłany do pani Orzeł z prośbą o pomoc w odnalezieniu śladów Wajszczuka. (Zobacz – mapa Brazylii, poniżej)

6.X.2010 - odpowiedź (e-mail) od **p. Kingi Orzeł** (poniżej): *Witam, Na wstępie przepraszam, ze odpisuję dopiero dzisiaj. W Santana nie natknęłam się na rodzinę Wajszczuk, lecz jak Pan się orientuje wiele rodzin zostało zdziesiątkowanych przez tyfus, możliwe jest również, że rodzina ta miała np tylko potomków płci żeńskiej, co nie pozwoliło na przedłużenie nazwiska. Czy mam zwrócić uwagę jeszcze na jakieś nazwisko? Czy wiadomo coś więcej o przodku, którego pan próbuje "odnaleźć"? Popytam, posprawdzam, jestem w ciągłym kontakcie z ks. Mirosławem Stępieniem- może uda nam się coś znaleźć. **Z tego co wiem większość ksiąg parafialnych znajduje się w parafii Cruz Machado.***

Najprawdopodobniej będę znów w Brazylii w grudniu, jeśli tak się stanie postaram się poszukać informacji u źródła, jeśli nie zobaczę co da się zrobić na odległość.

Pozdrawiam serdecznie z niestety zimnego już Krakowa. Pozdrawiam, Kinga

(WJW – 7.X.2010) - Wydaje się, że narazie udało się wykryć pierwszy fragment łamigłówek – **ten nieznany Wajszczuk prawdopodobnie wyjechał z Polski i przybył do Brazylii w 1911 roku.** **Pozostały do ustalenia: jego imię oraz data i miejsce urodzenia i miejsce osiedlenia!**

13.XII.2010 – Stanisław Wac: “... postanowiłem ponownie zwrócić się do Archiwum Państwowego w Lublinie w celu wyjaśnienia, co jest z tymi materiałami, które nie zostały przekazane do archiwum w Siedlcach. Przejrzałem wszystkie ewidencje zespołów z dokumentacją emigracyjną znajdującą się w zasobach archiwum lubelskiego. W końcu natrafiłem na dokumenty wymienione w wyżej podanej publikacji-przewodniku (Edward Kołodziej, "Emigracja z ziem polskich i polonii z lat 1831-1939"). Jak się okazało, jest to bardzo obszerny materiał.

• Zamówiłem do przejrzenia pozycje z zespołu "Łukowski Zarząd Powiatowy lata 1866-1919":

- **poz. 814** - "Ameryka Północna i Południowa - emigracja powiatu łukowskiego, podania, korespondencja, paszporty, zestawienia imienne. *Sygn. 417.*
- **poz. 816** - Ogólnie - emigracja zarobkowa mieszkańców łukowskiego. Podania i korespondencja, lata 1885-1911, *Sygn. 418-423.*
- **poz. 848** - Ogólnie - Emigranci polityczni z guberni siedleckiej. Informacje, raporty, korespondencje. *Sygnatury nr. 141; 150; 184; 190; 233; 234; 237; 242; 847.*
- **poz. 898** - Ogólnie - Emigracja zarobkowa stała i sezonowa z powiatu łukowskiego oraz powrót repatriantów i emigrantów. Korespondencja, podania, sprawozdania, zarządzenia i okólniki. Lata 1919 - 1937. *Sygnatury nr. 515; 516; 553-572; 1032; sI-64.* Przegląd dokładny tych dokumentów zajął kilka dni. **Niestety nie zawierają one i nie natrafiłem w nich na nazwisko Wajszczuk.** Nadmieniam jednocześnie, że większość tych dokumentów jest w języku rosyjskim.

(UWAGA - 3.V.2021) - Być może należy szukać ponownie, ale nazwiska WASZCZUK

□ Odnalazłem też w archiwum lubelskim indeks dokumentacji akt osobowych będących w zasobach archiwum siedleckiego o który proszono mnie w rozmowie z tym archiwum. Zamierzam napisać do Archiwum w Siedlcach, podając te dane i prosząc o informację. Są to:

- **nr.zespołu 553** - akta gminy Łuków z lat 1911-1954, oraz
- **nr.zespołu 471** - akta gminy Wojcieszków z lat 1892-1954. Z innych, nas interesujących gmin brak jest dokumentów.

5.III.2011 – dalsze poszukiwania Wajszczuka-emigranta do Brazylii: w Archiwum Państwowym w Lublinie, w Starostwie pow. łukowskiego, lata **1909-1912** – nie znaleziono żadnych dokumentów.

=====